

Vymedzenie pojmu „výrobok“ na účely dizajnového práva

Defining the Term “Product” for the Purposes of Design Law

Branislav HAZUCHA¹

ABSTRAKT

Vymedzenie pojmu „výrobok“ na účely dizajnového práva zásadne ovplyvňuje rozsah predmetu právnej ochrany ním poskytovanej. Hoci je veľmi široko vymedzený v súčasnom európskom, ako aj slovenskom dizajnovom práve, aby zahŕňal najrôznejšie priemyselné a remeselné výrobky, v praxi bežne vyvstávajú viaceré prípady, v ktorých je treba skúmať, či daný predmet spĺňa požiadavky na výrobky ustanovené v dizajnovom práve, ako je to pri umelo vytvorených tvaroch melónov, rajčín alebo dreva, tetovaniach, bodypaintingu, stavbách a iných konštrukciách, ako aj mnohých ďalších druhov produktov. Uvedené problémy súvisia so zásadnými zmenami v tradičnom chápaní priemyselných a remeselných výrobkov, ktoré spôsobili podstatné rozšírenie pojmu „výrobok“ európskym dizajnovým právom. Predkladaná štúdia preto skúma súčasnú aplikačnú prax tak na európskej, ako aj národnej úrovni vrátane viacerých otvorených otázok týkajúcich sa netradičných druhov priemyselných a remeselných výrobkov.

ABSTRACT

The definition of the term “product” for the purposes of design law fundamentally influences the scope of the subject matter protected by that law. Although it is defined very broadly in current European as well as Slovak design law—to include a wide variety of industrial and handicraft products—numerous cases commonly arise in practice where it is necessary to examine whether a given item meets the requirements imposed by design law upon products, such as in the cases of artificially shaped melons, tomatoes or wood, tattoos, body painting, buildings and other constructions, as well as many other types of products. These issues are related to fundamental changes in the traditional understanding of industrial and handicraft products, which have led to a significant expansion of the concept of “product” under European design law. Therefore, the presented study examines the current application of design law both at the European and national levels, including several open questions concerning unconventional types of industrial and handicraft products.

Kľúčové slová

dizajn, vymedzenie, výrobok, priemyselne, remeselne, biologický výrobok, montovaná stavba

Key words

design, definition, product, industrial, handicraft, biological product, prefabricated building

Úvod

Dizajnové právo poskytuje právnu ochranu vonkajším úpravám výrobkov alebo ich častí.² Keďže dizajn sám osebe na účely dizajnového práva nemôže byť abstraktný

a neurčitý bez žiadneho prepojenia na konkrétny výrobok, poskytnutie ochrany dizajnovým právom je podmienené tým, že **dizajn musí byť stelesnený v podobe výrobku alebo použitý na ňom**. Rozsah poskytovanej právnej ochrany teda významne závisí od toho, čo sa považuje za

1 Prof. JUDr. Branislav Hazucha, LL.D. Mjur., pôsobí ako profesor so špecializáciou na právo duševného vlastníctva na Právnickej fakulte Kjúšskej univerzity v Japonsku. Táto štúdia bola podporená JSPS KAKENHI grantom č. 24K00209.

2 § 2 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR) č. 444/2002 Z. z. z 20. júna 2002 o dizajnoch, v znení neskorších predpisov (ďalej zákon o dizajnoch), článok 2 bod 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2823 z 23. októbra 2024 o právnej ochrane dizajnov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 2024/2823, 18.11.2024) (ďalej **smernica**) a článok 3 bod 1 nariadenia Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch Spoločenstva (Ú. v. ES L 3/1, 5.1.2002), v znení neskorších predpisov (ďalej **nariadenie**). Pozri tiež napr. HAZUCHA, B. Hmotné vyjadrenie a vizuálne vnímanie dizajnov. In *Duševné vlastníctvo*, 2023, roč. 27, č. 1, ISSN 1339-5564, s. 35, 38 – 39. KOUKAL, P. – ČERNÝ, M. – CHARVÁT, R. *Zákon o ochrane průmyslových vzorů. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015, s. 10. ISBN 978-80-7478-929-8.

výrobok, t. j. ako je samotný pojem „výrobok“ (angl. „product“, franc. „produit“, nem. „Erzeugnis“ a špan. „producto“) vymedzený na účely dizajnového práva.

Cieľom európskeho dizajnového práva, ktoré zásadne ovplyvňuje aj slovenské dizajnové právo,³ je, aby **právna ochrana ním poskytnutá bola prístupná výsledkom výroby najrôznejších oblastiach priemyslu a remeselníctva**.⁴ Z toho dôvodu je **pojem „výrobok“ ním vymedzený tak široko**,⁵ že výrobkom sa na jeho účely rozumie akýkoľvek priemyselný alebo remeselný predmet.⁶

Hoci súčasné slovenské dizajnové právo zatiaľ stále viaže pojem výrobok na hmotné veci,⁷ európske dizajnové právo bolo koncom roka 2024 zásadne novelizované s cieľom ho prispôbiť na nové výzvy, ktoré priniesol rozvoj informačných technológií spôsobujúci príchod nových dizajnov, ktoré nie sú viac primárne obsiahnuté vo výrobkoch vyjadrených v hmotnej podobe.⁸ Na účely dosiahnutia **jednotného vymedzenia pojmu výrobok, ktorý by bol jasný, transparentný a technologicky aktuálny**,⁹ tak neviaže vymedzenie pojmu „výrobok“ na hmotné veci, ale už explicitne počíta s akýmkoľvek predmetom **„bez ohľadu na to, či je obsiahnutý v hmotnom objekte, alebo sa materializuje v nehmotnej forme“**.¹⁰

Okrem všeobecného vymedzenia pojmu „výrobok“ slovenské a aj európske dizajnové právo osobitne uvádzajú, čo sa tiež výslovne považuje za výrobok na jeho účely.¹¹ Ide o predmety, ktoré by pri tradičnom chápaní pojmu „výrobok“ mohli byť vylúčené z dizajovej ochrany,¹² i keď môžu

byť významným výsledkom práce dizajnérov, ako sú obaly, zostavy alebo súpravy výrobkov, typy písma a zdobenia použiteľné na iných výrobkoch.¹³ Vymedzenie výrobku v dizajnovom práve nielen jasne stanovuje, aké osobitné druhy výrobkov spadajú do jeho rozsahu, ale aj explicitne upravuje také, ktoré sú z neho vylúčené, a to počítačové programy.¹⁴ Ale tento príspevok sa výlučne venuje všeobecnému vymedzeniu pojmu „výrobok“ a analýzu osobitných druhov výrobkov a výnimiek ponecháva na samostatnú štúdiu.

Hoci sa môže zdať, že je vymedzenie pojmu „výrobok“ dostatočne široké, aby nevznikali problémy pri jeho aplikácii v praxi, v reálnom živote môžu nastať viaceré prípady, kde často vyvstávajú otázky, či posudzované predmety spĺňajú podmienky ustanovené dizajnovým právom pre výrobky ako napríklad pri dizajnoch rajčín v tvare srdca, melónov v tvare kocky a iných prírodných výtvorov, tetovaní, body-paintingu, tancujúcich fontán, stavieb a iných konštrukcií, ako aj mnohých ďalších druhov produktov.¹⁵

Nasledujúca analýza sa tak sústreďí iba na všeobecné podmienky ustanovené dizajnovým právom na výrobky, ktorých dizajn môže byť ním chránený. Preskúma teda podmienky vyžadujúce, že takým výrobkom môže byť bez ohľadu na to, či je obsiahnutý v hmotnom objekte alebo sa materializuje v nehmotnej forme, **„akýkoľvek predmet“, ktorý musí byť „priemyselný“ alebo „remeselný“**.

Keďže nová úprava regulujúca dizajny Európskej únie (EÚ) už vstúpila do platnosti 1. mája 2025¹⁶ a členské štáty sú povinné implementovať obdobné zmeny v ich

3 Príloha k zákonu o dizajnoch.

4 Bod 15 preambuly nariadenia.

5 STONE, D. *European Union Design Law: A Practitioner's Guide*. 2. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2016, s. 59. ISBN 978-0-19-871929-8. HASSELBLATT, G. N. (ed.) *Community Design Regulation (EC) No 6/2002. Article-by-Article Commentary*. 2. vyd. Mnichov: Verlag C.H.Beck oHG, 2018, s. 47. ISBN 978-3-406-71477-1. BENTLY, L. – SHERMAN, B. – GANGJEE, D. – JOHNSON, P. *Intellectual Property Law*. 6. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2022, s. 753. ISBN 978-0-19-886991-7.

6 § 2 písm. c) zákona o dizajnoch, článok 2 bod 4 smernice a článok 3 bod 2 nariadenia.

7 § 2 písm. c) zákona o dizajnoch. Pozri tiež napr. KOUKAL – ČERNÝ – CHARVÁT. Dielo cit. v pozn. č. 2, s. 11.

8 Bod 13 preambuly smernice a bod 11 preambuly nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2822 z 23. októbra 2024, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 6/2002 o dizajnoch Spoločenstva a zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 2246/2002 (Ú. v. EÚ L 2024/2822, 18.11.2024) (ďalej **novela nariadenia**).

9 Bod 13 preambuly smernice a bod 11 preambuly novely nariadenia. Pozri tiež EUROPEAN COMMISSION. *Commission Staff Working Document. Evaluation of EU Legislation on Design Protection*. SWD(2020) 265 final, s. 24 – 25 a 29 (ďalej **Evaluation of EU Legislation**). EUROPEAN COMMISSION. *Commission Staff Working Document. Impact Assessment Report Accompanying the Documents to the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council Amending Council Regulation (EC) No 6/2002 on Community Designs and Repealing Commission Regulation (EC) No 2246/2002 and the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the Legal Protection of Designs (Recast)*. SWD/2022/368 final, s. 108 (ďalej **Impact Assessment Report**).

10 Článok 2 bod 4 smernice a článok 3 bod 2 nariadenia. Pozri tiež *Evaluation of EU Legislation*. Dielo cit. v pozn. č. 9, s. 24 – 25 a 29. *Impact Assessment Report*. Dielo cit. v pozn. č. 9, s. 108. KUR, A. – ENDRICH-LAIMBÖCK, T. – HUCKSCHLAG, M. Substantive Law Aspects of the 'Design Package'. In *GRUR International*, 2023, roč. 72, č. 6, ISSN 2632-8623, s. 557 a 559.

11 § 2 písm. c) zákona o dizajnoch, článok 2 bod 4 smernice a článok 3 bod 2 nariadenia.

12 KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV. *Green Paper on the Legal Protection of Industrial Design*. 111/F/5131/91-EN, s. 67 („The Commission is aware that there are a number of cases which constitute a grey zone, where it is difficult to say whether the support of the design is a 'product' in the traditional sense or something different.“).

13 *Ibid.*, s. 66 – 67.

14 § 2 písm. c) zákona o dizajnoch, článok 2 bod 4 smernice a článok 3 bod 2 nariadenia.

15 STANDING COMMITTEE ON THE LAW OF TRADEMARKS, INDUSTRIAL DESIGNS AND GEOGRAPHICAL INDICATIONS. *Summary of Replies to the Questionnaires (Parts I and II) on Industrial Design Law and Practice (SCT/18/7 and SCT/18/8 REV.)*. WIPO/STrad/INF/2 Rev.1. Ženeva: WIPO, 2008, s. 5 – 16. DUMORTIER, J. et al. *Legal Review on Industrial Design Protection in Europe*. MARKT2014/083/D. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2016, s. 57 – 60.

16 Článok 3 novely nariadenia.

národných právnych poriadkoch do 9. decembra 2027,¹⁷ tento článok sa sústreďí predovšetkým na novú európsku právnu úpravu, s ktorou Slovenská republika (SR) musí v blízkej budúcnosti zosúladiť svoje vnútroštátne právne normy.

1 Akýkoľvek predmet

Prvou požiadavkou na výrobok ustanovenou európskym dizajnovým právom je, že ním môže byť „akýkoľvek predmet“ bez ohľadu na to, či je obsiahnutý v hmotnom objekte, alebo sa materializuje v nehmotnej forme.¹⁸ Na rozdiel od slovenskej právnej úpravy, ktorá stále používa na vymedzenie pojmu „výrobok“ slovné spojenie „hmotná vec“,¹⁹ je ale z viacerých dôvodov vhodnejšie používať viac neutrálnejšie výrazy ako „predmet“ alebo „objekt“ v tomto ohľade.

Slovenská právna úprava vychádza z tradičného chápania výrobku ako hmotného predmetu.²⁰ Nejde o nič neobvyklého a vychádza z historického vnímania dizajnov ako vonkajších úprav na dvoj- alebo trojrozmerných pevných hmotných predmetoch.²¹

Ďalšou limitáciou slovenskej právnej úpravy je, že slovné spojenie „hmotná vec“ má určitý osobitný význam v slovenskom právnom poriadku. Z dôvodu, že zákon o dizajnoch toto slovné spojenie bližšie nevymedzuje a že sa musí podľa pravidiel právnej interpretácie vykladať jednotne v celom právnom poriadku na účely dosiahnutia jednotnosti výkladu,²² je potrebné vychádzať z jeho vymedzenia v občianskom práve hmotnom, ktoré používa pojem „vec“ na vyjadrenie hmotného predmetu s výnimkou živých zvierat.²³ Bližšia charakteristika veci ako hmotnej v zákone o dizajnoch je tak prakticky nadbytočná, lebo vecou vo svojej podstate môže byť len hmotný predmet v rámci slovenského občianskeho práva hmotného.

No obmedzenie rozsahu pojmu „výrobok“ iba na hmotné predmety je v rozpore i s jeho samotným vymedzením

v dizajnovom práve. Jeho vymedzenie tak v slovenskom, ako aj európskom dizajnovom práve výslovne uvádza grafické symboly a typografické znaky ako osobitné druhy výrobkov.²⁴ Problémom v súvislosti s týmito osobitnými druhmi výrobkov je, že nie sú apriórne hmotnými predmetmi a dokonca ani nemusia byť vždy s nimi spojené, i keď potrebujú byť zachytené na hmotnom nosiči, či už na papieri, alebo nejakom inom médiu vrátane médií na uchovávanie digitálnych dát.

Túto terminologickú rozporuplnosť v slovenskom dizajnovom práve je možné nájsť aj v metodike konania prijatej Úradom priemyselného vlastníctva SR (ÚPV SR) na účely konania o dizajnoch. Na jednej strane sa v nej uvádza, že „[v]ýrobok je potrebné chápať ako plošný alebo priestorový predmet, ktorý má pevnú, hmotnú formu“.²⁵ No hneď za tým sa dodáva, že „[g]rafický symbol (napr. piktogram) a typografický znak (napr. písmo v zmysle konkrétnej súpravy alfanumerických znakov) predstavujú v definícii výrobku určité nóvum v doterajšom prirodzenom chápaní výrobku“.²⁶

K obdobným záverom je možné dospieť aj pri pohľade na európske dizajnové právo, z ktorého slovenské dizajnové právo pri hmotnoprávnej úprave vychádza. Hoci slovenská verzia pôvodnej smernice, z ktorej súčasné znenie slovenskej právnej úpravy dizajnového práva vychádza, používa slovné spojenie „druh tovaru“,²⁷ slovenská verzia toho istého ustanovenia v nariadení už používa slovo „predmet“.²⁸ V tomto ohľade pojem „predmet“ je bližší terminológii používanej v iných jazykových verziách oboch právnych dokumentov, ktoré používajú pojmy ako „predmet“ (čes. „*předmět*“), objekt (franc. „*article*“, špan. „*artículo*“ a tal. „*oggetto*“) alebo „položka“ (angl. „*item*“).

Dôvodom použitia takýchto pojmov v práve Európskej únie je, že pri príprave aproximačných smerníc je väčšinou snaha vyhnúť sa právnej terminológii, ktorá je už v niektorých členských štátoch zaužívaná a má špecifické národné významy. Príkladom terminológie, ktorá je úzko spätá

¹⁷ Článok 36 ods. 1 smernice.

¹⁸ Článok 2 bod 4 smernice a článok 3 bod 2 nariadenia.

¹⁹ § 2 písm. c) zákona o dizajnoch.

²⁰ KOUKAL – ČERNÝ – CHARVÁT. Dielo cit. v pozn. č. 2, s. 11.

²¹ § 15 ods. 2 zákona Národného zhromaždenia Československej republiky č. 8/1952 Zb. z 28. marca 1952 o ochranných známkach a chránených vzoroch (rozlišujúci medzi „úpravami obrysov, kresby alebo farieb“ ako dvojrozmernými dizajnmi a „tvarmi“ ako trojrozmernými dizajnmi), § 77 ods. 1 zákona Federálneho zhromaždenia Československej socialistickej republiky č. 84/1972 Zb. z 1. novembra 1972 o objavoch, vynálezoch, zlepšovacích návrhoch a priemyselných vzoroch (obdobne rozlišujúci medzi „plošným“ a „priestorovým“ vyriešením vonkajšej úpravy výrobku) a § 37 zákona Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 527/1990 Zb. z 27. novembra 1990 o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch (tiež rozlišujúci medzi „plošnou“ a „priestorovou“ úpravou výrobku).

²² § 3 ods. 3 zákona NR SR č. 400/2015 Z. z. z 18. novembra 2015 o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov, a § 1 ods. 3 zákona Národného zhromaždenia Československej socialistickej republiky č. 40/1964 Zb. z 26. februára 1964 Občiansky zákonník, v znení neskorších predpisov (ďalej **OZ**) (vyžadujúci podporné použitie Občianskeho zákonníka v oblasti práva duševného vlastníctva).

²³ § 118 ods. 1 a § 119 ods. 1 OZ.

²⁴ § 2 písm. c) zákona o dizajnoch, článok 2 bod 4 smernice a článok 3 bod 2 nariadenia.

²⁵ ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA SR (ÚPV SR). *Metodika konania o predmetoch priemyselného vlastníctva – dizajny*. Mk7/2017/V5, s. 14.

²⁶ *Ibid.*

²⁷ Článok 1 písm. b) smernica 98/71/ES Európskeho parlamentu a Rady z 13. októbra 1998 o právnej ochrane dizajnov (Ú. v. ES L 289/28, 28.10.1998).

²⁸ Článok 3 bod 2 nariadenia.

s národnými právnymi poriadkami, je aj pojem „vec“ (angl. „thing“, franc. „bien“, nem. „Sache“ a špan. „bien“), ktorý sa bežne používa v právnej úprave vecných práv a jeho rozsah sa líši medzi jednotlivými členskými štátmi.

Účelom vyhýbania sa používaniu terminológie zaužíwanej v členských štátoch je vytvoriť právnu terminológiu, ktorá je jednotná v rámci celej Európskej únie a je nezávislá od právnej terminológie jednotlivých členských štátov.²⁹ Týmto spôsobom sa dá ľahšie vyhnúť negatívne vplyvu národnej terminológie na jednotné uplatňovanie únieového práva v rámci celej Európskej únie. Navyše sa tak dá jednoduchšie získať potrebný konsenzus medzi členskými štátmi na prijatie potrebnej harmonizujúcej alebo aproxiماčnej právnej úpravy na únieovej úrovni, pretože dopad príslušných smerníc a nariadení sa sústreďuje len na oblasť, ktorá sa nimi priamo upravuje.

Okrem toho, na účely odstránenia akejkoľvek právnej neistoty a prispôsobenia zmenám, ktoré priniesli rozvoj informačných technológií a príchod nových dizajnov primárne neobsiahnutých v hmotných objektoch,³⁰ nová úprava európskeho dizajnového práva výslovne ustanovuje, že sa ohľad neberie na to, či je „obsiahnutý v hmotnom objekte, alebo sa materializuje v nehmotnej forme“.³¹ Preambuly príslušných európskych dokumentov tiež výslovne **rozlišujú medzi „výrobkami, ktoré sú obsiahnuté v hmotnom objekte“,³² na jednej strane a inými výrobkami, ktoré sú „znázornené graficky“³³ alebo „vyplývajú z priestorového usporiadania prvkov s cieľom vytvoriť vnútorné alebo vonkajšie prostredie“,³⁴ na druhej.**

Hoci je možné argumentovať, že pri osobitných druhoch výrobkov materializovaných v nehmotnej podobe ide iba o právnu fikciu, ktorá nemá žiadny vplyv na skutočnosť, že výrobok je hmotným predmetom,³⁵ je si treba uvedomiť, že pojem „výrobok“ je autonómny konceptom vychádzajúcim z európskeho práva, a preto sa musí vykladať jednotne v rámci celej Európskej únie bez ohľadu na iné podobné národné pojmy a koncepty. Výrobkom na účely dizajnového

práva je teda akýkoľvek predmet bez ohľadu na to, či je obsiahnutý v hmotnom objekte, alebo sa materializuje v nehmotnej forme.

2 Priemyselný alebo remeselný

Druhou podmienkou ustanovenou na výrobky, ktorých vzhľad môže byť chránený dizajnovým právom, je, že takéto predmety musia byť „priemyselné“ (angl. „industrial“, franc. „industriel“, nem. „industriell“ a špan. „industrial“) alebo „remeselné“ (angl. „handicraft“, franc. „artisanal“, nem. „handwerklich“ a špan. „artesanal“).³⁶ Ani slovenské, ani európske dizajnové právo bližšie nevymedzuje, čo presne je treba chápať pod takouto charakteristikou predmetov, ktoré sa považujú za výrobky na účely dizajnového práva. Možno je len poukázať na to, že by sa mala vykladať čo najširšie. Vyplýva to zo samotného vymedzenia pojmu „výrobok“, ktoré je veľmi široké a prakticky počíta s akýmkoľvek priemyselným alebo remeselným predmetom.³⁷ Dané slovné spojenie je teda potrebné **vykladať v zmysle, ktorý má pri bežnom používaní.**

Jedným z dôvodov použitia takejto charakteristiky predmetov, ktoré sa považujú za výrobky na účely dizajnového práva, je **poukázanie na to, že nevznikajú samostatne a prirodzene, ale sú umelo vytvorené³⁸ a musia byť výsledkom ľudskej činnosti.³⁹** Táto skutočnosť je tak dôležitá pre dizajnové právo, že by sa ľudská intervencia pri tvorbe výrobkov nemala prehliadať pri posudzovaní, či v danom prípade ide o výrobok.⁴⁰

2.1 Charakteristika priemyselnej a remeselnej výroby

Priemyselné výrobky sú väčšinou výsledkom strojovej, mechanizovanej výroby,⁴¹ zatiaľ čo remeselné výrobky sú skôr spájané s manuálnou, ručnou výrobou.⁴² Nejde tu však o striktné rozlišovanie z pohľadu typu výroby. Aj

29 MANCANO, L. Judicial Harmonisation Through Autonomous Concepts of European Union Law. The Example of the European Arrest Warrant Framework Decision. In *European Law Review*, 2018, roč. 43, č. 1, ISSN 0307-5400, s. 69.

30 Bod 13 preambuly smernice a bod 11 preambuly novely nariadenia.

31 Článok 2 bod 4 smernice a článok 3 bod 2 nariadenia.

32 Bod 13 preambuly smernice.

33 *Ibid.*

34 *Ibid.*

35 KOUKAL – ČERNÝ – CHARVÁT. Dielo cit. v pozn. č. 2, s. 11.

36 § 2 písm. c) zákona o dizajnoch, článok 2 bod 4 smernice a článok 3 bod 2 nariadenia.

37 § 2 písm. c) zákona o dizajnoch, článok 2 bod 4 smernice a článok 3 bod 2 nariadenia.

38 Usmernenia o preskúvaní zapísaných dizajnov Spoločenstva (rozhodnutie výkonného riaditeľa úradu č. EX-22-1 z 22. marca 2022 o prijatí Usmernení o preskúvaní ochranných známok Európskej únie a zapísaných dizajnov Spoločenstva Úradom Európskej únie pre duševné vlastníctvo) (ďalej **usmernenia pre dizajny**), s. 30 („if the indication of the product specifies that the product is artificial“).

39 KOMISIA. Dielo cit. v pozn. č. 12, s. 75 („must be the result of human activity“). STONE. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 60 („human-created, manufactured items“). HASSELBLATT. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 47 („[it] excludes little that is man-made“).

40 KOMISIA. Dielo cit. v pozn. č. 12, s. 75 („Even under an approach where objective criteria are given full weight, it would not be sensible to disregard human intervention.“).

41 HASSELBLATT. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 47.

42 KOMISIA. Dielo cit. v pozn. č. 12, s. 65 („craftmanship, where the same prototype is reproduced by hand“).

priemyselná výroba môže využívať manuálnu prácu a pri remeselnej výrobe môžu byť použité stroje. Ide skôr o bližšie priblíženie, o aký typ výroby by malo ísť, než o kategorické rozlišovanie medzi oboma typmi výroby.

Ďalším aspektom priemyselnej a remeselnej výroby je, že väčšinou ide o **opakovanú výrobu**.⁴³ Ako ÚPV SR zdôraznil v jednom zo svojich rozhodnutí, „[I]en opakovateľné riešenie má opodstatnenie z hľadiska ochrany priemyselného vlastníctva.“⁴⁴ Ide tak o **produkcii viacerých kusov výrobku, ktoré bývajú zhodnými pri priemyselnej výrobe**⁴⁵ alebo s malými variáciami pri remeselnej výrobe.⁴⁶

2.2 Rozdiely s umeleckou tvorbou

Opakovateľnosťou s drobnými variáciami sa väčšinou priemyselná a remeselná výroba odlišujú od umeleckej tvorby, pri ktorej sa predpokladá vytvorenie jediného pôvodného vyhotovenia diela. No ani v tomto prípade nejde o striktné rozlišovanie. I v prípade priemyselnej alebo remeselnej výroby môže dôjsť k vyhotoveniu iba jedného výrobku.⁴⁷ Príkladom je výroba osobitného výrobku na objednávku a mieru zákazníka, či už pôjde o špecializovaný stroj, dizajnerský šperk alebo kus oblečenia, kryštálovú vázu alebo náhrobný pomník.⁴⁸ Obdobne aj pri umeleckej tvorbe nemusí ísť vždy o jediné vyhotovenie diela, ako je to pri litografiách a iných grafikách.

Hlavným rozlišovacím znakom medzi umeleckými dielami a priemyselnými alebo remeselnými predmetmi je tak skutočnosť, že **pri umeleckých dielach sa vyžaduje vyšší stupeň tvorivosti**.⁴⁹ Z toho dôvodu sa umelecká tvorba ako pôvodná tvorivá činnosť často odlišuje od priemyselnej a remeselnej výroby ako mechanickej a rutinnej činnosti. Ale ani v tomto prípade sa takisto nevylučuje situácia,

v ktorej priemyselné alebo remeselné predmety môžu mať vyšší stupeň tvorivosti ako niektoré umelecké diela s minimálnym stupňom kreativity.

Z uvedených dôvodov **neraz dochádza k súbehu právnej ochrany poskytovanej autorským a dizajnovým právom**. Príkladom môžu byť diela úžitkového umenia,⁵⁰ či už dekoratívne obrázky, alebo sošky. Pokiaľ spĺňajú požiadavky ustanovené pre predmety autorských práv,⁵¹ môžu byť chránené autorským právom. Nebráni to však ani tomu, aby boli chránené i dizajnovým právom⁵² a rôzne takéto predmety sú zapísané do príslušných registrov dizajnov.⁵³

Hoci sa v minulosti v niektorých krajinách výslovne vyžadovalo, že dané predmety mohli byť chránené buď dizajnovým, alebo autorským právom,⁵⁴ súčasné európske dizajnové právo explicitne umožňuje súbehu oboch druhov právnej ochrany.⁵⁵

V praxi všetko závisí od miery tvorivosti daného predmetu. Ak ide o predmet s minimálnou mierou tvorivosti, môže byť chránený iba dizajnovým právom. S rastúcou mierou tvorivosti môže dôjsť k súbehu oboch druhov právnej ochrany. Ak však prejdeme z diel úžitkového umenia do oblasti diel výtvarného umenia, zásadne sa znižuje pravdepodobnosť, že pôjde o priemyselný alebo remeselný predmet.

2.3 Priemyselné využitie a zhotovenie

Predchádzajúca slovenská právna úprava explicitne vyžadovala priemyselné využitie aj pri dizajnoch podobne ako v prípade patentov a úžitkových vzorov a ÚPV SR mohol požadovať preukázanie priemyselného využitia, ak nastali pochybnosti o priemyselnom využití vonkajšej úpravy výrobku, pre ktorú sa prihlasovateľ domáhal právnej ochrany prostredníctvom priemyselného vzoru (staršia terminológia pre zapísaný dizajn).⁵⁶

43 *Ibid.* (používajúci slová ako reprodukováný (angl. „reproduced“) alebo reprodukcia (angl. „reproduction“), ktoré poukazujú na opakovateľnosť takej výroby). Pozri tiež rozhodnutie ÚPV SR (odbor známk a dizajnov) z 14.2.2020, č. k. PD 15-2018/Z-56-2020 („vo svojej podstate opakovateľne vyrobiteľný“).

44 Rozhodnutie ÚPV SR, č. k. PD 15-2018/Z-56-2020.

45 *Ibid.* („Výsledkom takejto výroby sú zhodné výrobky, ktoré sa vzájomne nelíšia.“).

46 KOMISIA. Dielo cit. v pozn. č. 12, s. 65 („craftmanship, where the same prototype is reproduced by hand, inevitably with small variations in the shape of the various products“).

47 *Ibid.* („There is no valid reason for accepting that the fact that an article is produced in a very limited number of copies, or even in certain cases, in one copy only, (as might occur in the case of high-fashion dresses, jewellery, tombstones or crystal vases) should have any impact on the economic need for protecting the value that the designer and the producer have put into it.“).

48 *Ibid.* („an article is produced in a very limited number of copies, or even in certain cases, in one copy only, (as might occur in the case of high-fashion dresses, jewellery, tombstones or crystal vases)“).

49 § 3 ods. 1 a § 5 zákon o dizajnoch, článok 4 ods. 1 a článok 6 nariadenia a § 3 ods. 1 zákona NR SR č. 185/2015 Z. z. z 1. júla 2015 Autorský zákon, v znení neskorších predpisov (ďalej **AZ**). Pozri tiež napr. ADAMOVIČ, Z. – HAZUCHA, B. Autorský zákon: Komentár. Bratislava: C.H.Beck, 2018, s. 28, 31 – 34. ISBN 978-80-89603-58-9.

50 § 3 ods. 7 AZ.

51 § 3 ods. 1 AZ.

52 § 2 písm. c) zákona o dizajnoch, článok 2 bod 4 smernice a článok 3 bod 2 nariadenia.

53 STONE. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 65 (poukazuje, že okolo 400 zapísaných dizajnov EÚ sa vzťahuje na sochy a viac ako 50 na rôzne maľby).

54 Impact Assessment Report. Dielo cit. v pozn. č. 9, s. 109 – 110. STONE. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 65 (poukazuje na komentátorov, ktorí vylučovali sochy a maľby z právnej ochrany prostredníctvom dizajnového práva).

55 Článok 23 smernice a článok 96 ods. 2 nariadenia. Pozri tiež Evaluation of EU Legislation. Dielo cit. v pozn. č. 9, s. 34 – 37. Impact Assessment Report. Dielo cit. v pozn. č. 9, s. 111 – 112.

56 § 77 ods. 1 a 3 a § 88 zákona č. 84/1972 Zb. a § 39 a § 51 ods. 3 zákona č. 527/1990 Zb.

Hoci v súčasnom dizajnovom práve požiadavka priemyselného využitia nie je tak jednoznačne ustanovená, slovenské právo stále poukazuje na spôsob zhotovenia, ktoré musí byť priemyselné alebo remeselné, čím sa líši od európskeho práva. Spôsob zhotovenia bol tradične významný pre výrobky, ktorých vonkajšia úprava bola chránená dizajnovým právom v minulosti.

No súčasné slovenské, ako aj európske dizajnové právo ide nad rámec poskytovania právnej ochrany iba tradičných výrobkov v hmotnej podobe zhotovených priemyselne alebo remeselne s tým, že sa poskytuje aj výrobkom, ktoré nemusia byť obsiahnuté v hmotnom objekte, ako je to pri rôznych grafických výtvoroch,⁵⁷ kde môže byť ťažšie preukázať, že boli zhotovené priemyselne alebo remeselne. Z toho dôvodu sa zdá byť terminológia používaná v európskom dizajnovom práve primeranejšia, pretože výslovné nepoukazuje na spôsob zhotovenia daných výrobkov.

Navyše, na rozdiel od ochranných známk, kde je možné domáhať sa zrušenia zápisu z dôvodu, že sa ochranná známka skutočne nepoužíva počas nepretržitého obdobia najmenej päť rokov,⁵⁸ dizajnové právo takúto možnosť nepozná, a preto ani *nevyžaduje, aby sa zapísaný dizajn aj reálne vyrábal alebo inak používal, respektíve mohol byť vyrábaný alebo inak používaný, priemyselným alebo remeselným spôsobom*.⁵⁹

2.4 Umelo vytvorené človekom, a nie prírodou

Vyžadovanie, že na účely dizajnového práva výrobkom môže byť len priemyselný alebo remeselný predmet, má za následok, že sú z rozsahu právnej ochrany ním poskytovanej *vylúčené predmety, ktoré vznikajú samostatne a prirodzene, a preto nie sú výsledkom požadovanej ľudskej činnosti*, ako je to v prípadoch živých organizmov,⁶⁰ či už ide o rastliny,⁶¹ alebo zvieratá,⁶² ako aj v prípade iných výtvorov, ktoré vznikli prirodzene bez ľudského zásahu,⁶³ napr. vzory vytvorené námrazou na oknách, inovat' na listoch rastlín alebo zamrznutý vodopád.⁶⁴

Príslušné orgány, tak na národnej, ako aj európskej úrovni, sa už zaoberali podaniami, pri ktorých sa prihlasovatelia snažili zapísať dizajn spočívajúci v tvare živých organizmov, predovšetkým rôznych prírodných rastlinných produktov. Na úrovni Európskej únie sa napríklad tretí odvolací senát v tom čase ešte Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ÚHVP) zaoberal prihláškou dizajnu Spoločenstva (starší termín používaný pre dizajny EÚ), ktorá obsahovala vzhľad rajčiny v tvare srdca pre podtriedu 1-02 (ovocie, zelenina a výrobky z ovocia a zeleniny) medzinárodného triedenia.⁶⁵

Prihláška dizajnu Spoločenstva č. 1 943 283-0001

V tomto konaní príslušný senát upozornil, že „*živé organizmy*“ ako také nie sú výrobkami na účely dizajnového práva, pretože nie sú priemyselne alebo remeselne vyhotovené.⁶⁶ Takže rajčiny v ich prírodnom stave nespĺňajú požiadavky na výrobky vyžadované dizajnovým právom. Aj keď sa ich tvar v tomto prípade významne odlišoval od bežných rajčín, senát poukázal, že prihlasovateľ nepredložil nič, čo by nasvedčovalo tomu, že by ich tvar bol výsledkom priemyselného alebo manuálneho spracovania, a nie iba v dôsledku použitia špeciálnej odrody rastlín.⁶⁷

Senát tiež odmietol námietky, že výnimočnosť vzhľadu takýchto rajčín ich robila zhotovenými priemyselne alebo remeselne.⁶⁸ Navyše prihlasovateľ v rámci konania

57 § 2 písm. c) zákona o dizajnoch, článok 2 bod 4 písm. b) smernice a článok 3 bod 2 písm. b) nariadenia.

58 § 34 ods. 1 písm. a) zákona NR SR č. 506/2009 Z. z. z 28. októbra 2009 o ochranných známkach, v znení neskorších predpisov, a článok 58 ods. 1 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannnej známke Európskej únie (kodifikované znenie) (Ú. v. ES L 154/1, 16.6.2017).

59 Usmernenia pre dizajny, s. 28 („Whether the product claimed is actually made or used, or can be made or used, in an industrial or handicraft manner will not be examined.“). Pozri tiež napr. HASSELBLATT. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 47 – 49.

60 STONE. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 60.

61 KOMISIA. Dielo cit. v pozn. č. 12, s. 75 („Exclusive rights should not be granted on shapes directly taken from natural objects (e. g. the cast of a fruit).“). Pozri tiež rozhodnutie Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ÚHVT) (tretí odvolací senát) z 18.2.2013 vo veci *A.C./ Ammerlaan*, R 595/2012-3; a rozhodnutie ÚPV SR (odbor známk a dizajnov) z 31.5.2019, č.k. PD 78-2018/Z-220-2019.

62 HASSELBLATT. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 48 (poukazujúci na zamietnutie prihlášky dizajnu Spoločenstva č. 1 982 380). BENTLY – SHERMAN – GANG-JEE – JOHNSON. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 755 (tiež odkazujúci na zamietnutie prihlášky dizajnu Spoločenstva č. 1 982 380 zo dňa 23. februára 2012).

63 STONE. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 60.

64 KOUKAL – ČERNÝ – CHARVÁT. Dielo cit. v pozn. č. 2, s. 11.

65 Rozhodnutie ÚHVT, č. k. R 595/2012-3. Porovnaj napr. so zapísaným dizajnom EÚ č. 549951-0001 (doba ochrany uplynula) na farebnú úpravu melónu, ktorý s veľkou pravdepodobnosťou nemal byť zapísaný.

66 Rozhodnutie ÚHVT, č. k. R 595/2012-3, § 11.

67 Ibid.

68 Ibid., § 12.

odkazoval na svoje vynálezy uplatňujúce existujúce vedomosti a techniky rôznymi spôsobmi a na technologický pokrok v oblasti globálneho poľnohospodárskeho sektora, čo skôr podľa odvolacieho senátu mohlo naznačovať, že išlo o predmet vhodný na ochranu prostredníctvom patentov alebo chránených odrôd rastlín,⁶⁹ a nie dizajnov.⁷⁰

Ako komentátor David Stone upozornil, tvar geneticky modifikovaného organizmu, napr. umelo vytvorenej kvetiny, nemôže byť predmetom ochrany poskytnutej dizajnovým právom, ale jej kresba ním chránená môže byť, či už ako grafické dielo, alebo symbol, logo alebo povrchový vzor.⁷¹ No ak sa právna ochrana poskytuje prostredníctvom dizajnového práva kresbe, bráni to iba v používaní jej grafického vzoru na iných priemyselných alebo remeselných predmetoch, ale nie v pestovaní samotných geneticky modifikovaných kvetín ňou vyobrazených.⁷²

Obdobnými prípadmi sa už zaoberal aj ÚPV SR.⁷³ Pri prvom z nich skúmal prihlášku dizajnu s názvom „Navodenie tvorby nádorovitosti dreva pre vytvorenie zvláštnej kresby dreva“.⁷⁴ Už zo samotného názvu vyplýva, že skôr išlo o nejaký spôsob tvorby nádorovitosti dreva ako o konkrétny vzhľad výrobku.

Prihlasovaný dizajn „Navodenie tvorby nádorovitosti dreva pre vytvorenie zvláštnej kresby dreva“

Úrad zamietol túto prihlášku z dôvodu, že nespĺňa podmienky vymedzenia pojmu „dizajn“, pretože ide v podstate o živý organizmus, ktorý „nie je možné v zmysle definície dizajnu považovať za výrobok, t. j. priemyselný alebo remeselný predmet.“⁷⁵ Dôvodom bolo, že „[d]izajny, ktoré

disponujú vzhľadom rastlín, kvetov, ovocia, zvierat, atď. v ich prirodzenom stave, nie sú v zásade, podľa zákona o dizajnoch, spôsobilé na zápis do registra dizajnov.“⁷⁶

Ďalším podobným prípadom sa ÚPV SR zaoberal aj pri prihláške dizajnu s názvom „BIO-STOLIČKA“, kde výroba spočívala v postupných pestovateľských zásahoch do systému navzájom funkčne prepojených živých stromčekov prostredníctvom vyvrtania otvorov a nasmerovania požadovaného vývoja s tým, že sa po spevnení väzieb medzi jednotlivými stromčekmi odpílila výsledná stolička, čím vznikol samostatný výrobok s prihlasovaným dizajnom.⁷⁷ Úrad však dospel k záveru, že „**prihlasovaný dizajn predstavuje v podstate živý organizmus, resp. prírodou vytvorený výrobok**“, ⁷⁸ pretože „vznikol cestou postupných pestovateľských zásahov“.⁷⁹

Prihlasovaný dizajn „BIO-STOLIČKA“

Prihlasovateľ ale namietal, že stolička, ktorej vonkajšia úprava bola predmetom prihlášky, nevznikla sama od seba.⁸⁰ Poukazoval na to, že „[k]ým sa z nej stane produkt (výrobok), sú potrebné remeselné práce (správne navrtanie otvorov pre nohy, luby, operadlo a ďalšie konštrukčné prvky) na nasmerovanie požadovaného vývoja“.⁸¹ Úrad pripustil, že „[p]redmetný dizajn je síce ovplyvnený zásahom

69 Zákon NR SR č. 202/2009 Z. z. z 29. apríla 2009 o právnej ochrane odrôd rastlín a nariadenie Rady (ES) č. 2100/94 z 27. júla 1994 o právach Spoločenstva k odrodám rastlín (Ú. v. ES L 227/1, 1.9.1994). Pozri tiež napr. KOUKAL – ČERNÝ – CHARVÁT. Dielo cit. v pozn. č. 2, s. 12. BENTLY – SHERMAN – GANGJEE – JOHNSON. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 756 – 757.

70 Rozhodnutie ÚHVT, č. k. R 595/2012-3, § 13.

71 STONE. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 60 (poukazujúci na skutočnosť, že viac ako 1 000 dizajnov EÚ, ktoré obsahujú obrázky kvetín, bolo už zapísaných).

72 *Ibid.*

73 Rozhodnutie ÚPV SR, č. k. PD 78-2018/Z-220-2019; a rozhodnutie ÚPV SR, č. k. PD 15-2018/Z-56-2020.

74 Rozhodnutie ÚPV SR, č. k. PD 78-2018/Z-220-2019.

75 *Ibid.*

76 *Ibid.*

77 Rozhodnutie ÚPV SR, č. k. PD 15-2018/Z-56-2020.

78 *Ibid.*

79 *Ibid.*

80 *Ibid.*

81 *Ibid.*

človeka“;⁸² ale zároveň upozornil na skutočnosť, že „*stále sa jedná o prírodou vytvorený výrobok, ktorý nie je možné opakovateľne vyrábať tak, aby sa dosiahli zhodné výrobky*“.⁸³

2.5 Vonkajšie úpravy súvisiace so živými organizmami

Hoci priemyselnými alebo remeselnými predmetmi nie sú rastliny alebo iné živé organizmy, ktorých nezvyčajný tvar bol vytvorený prírodnými procesmi, aj keď síce bol ovplyvnený nejakým zásahom človeka, nebráni to tomu, aby nimi boli osobitné *priemyselné alebo remeselné nástroje a iné pomôcky, ktoré sa používajú na dosiahnutie požadovaného tvaru živých organizmov, ako sú formy alebo iné špecializované náradie*.⁸⁴ Tiež sú nimi aj *predmety, ktoré vznikli postupmi priemyselnej alebo remeselnej výroby, napr. lisovaním alebo vyrezávaním tvarov z ovocia, zeleniny alebo iných prírodných materiálov*.⁸⁵

Obdobne to nevylučuje právnu ochranu prostredníctvom dizajnového práva *priemyselných alebo remeselných predmetov, ktoré napodobňujú prírodné tvary a výtvary*, napr. umelé kvety, nechty, kontaktné šošovky, príčesky, parochne, umelé mihalnice, chirurgické implantáty, endoprotézy, umelé náhrady končatín alebo iné protézy, vábničky a návnady.⁸⁶ Dôvodom je, že takéto predmety sú nepochybne výsledkom priemyselnej alebo remeselnej výroby, hoci napodobňujú prírodné tvary. Jasne to potvrdzuje aj medzinárodné triedenie dizajnov.⁸⁷

Ďalšiu problematickú oblasť v tejto súvislosti predstavujú tetovania, bodypainting a nalíčenie. Dôvodom je, že sa tieto výtvary nachádzajú na živom organizme, t. j. na koži živého človeka. Vystáva tu teda otázka, čo je potom výrobkom na účely dizajnového práva, t. j. priemyselným alebo remeselným predmetom.

Skutočnosť, že tieto grafické výtvary sú aplikované na živú ľudskú kožu, nebráni tomu, aby mohli byť vnímané ako výrobky na účely dizajnového práva, keďže ide o umelo vytvorenú ozdobu prostredníctvom zásahu uskutočneného ľudskou činnosťou.⁸⁸ Navyše, rovnaké grafické výtvary je možné použiť nielen pri aplikácii na živú ľudskú kožu, ale aj na najrôznejšie neživé médiá, pri ktorých by vôbec nevznikali žiadne pochybnosti o tom, či ide o priemyselný alebo remeselný predmet, napr. ako pri zdobení použitom na motorových vozidlách, športových helmách, riflových bundách alebo kožených taškách.

2.6 Podporné použitie medzinárodného triedenia

V prípade pochybností, či je posudzovaný predmet chránený dizajnovým právom, *je možné pri výklade podporne použiť aj medzinárodné triedenie, ktoré je dostatočne podrobné a pravidelne aktualizované*.⁸⁹ Ak je predmet možné podradiť pod určitú triedu dizajnov v rámci medzinárodného triedenia, zvyšuje sa pravdepodobnosť, že spĺňa podmienky ustanovené pre výrobky na účely dizajnového práva.⁹⁰

Príkladom môže byť riešenie otázky, či stavby, t. j. architektonické diela,⁹¹ spadajú pod priemyselné a remeselné diela. Pri príprave európskeho dizajnového práva sa európske inštitúcie zaoberali takisto touto otázkou a výslovne poukázali na to, že stavby by mali byť chránené prostredníctvom autorského práva s výnimkou vstavaných skrií alebo kuchynských liniek.⁹²

Ak sa ale pozrieme do medzinárodného triedenia, zistíme, že obsahuje osobitné podtriedy pre lanovky a sedačkové a lyžiarske vleky,⁹³ svetelné reklamné zariadenia,⁹⁴ kolotoče, kĺzačky, hojdačky a preliezačky,⁹⁵ domy, garáže a ostatné stavby,⁹⁶ ako aj záhradné bazény.⁹⁷ Rovnako viacero stavieb bolo zapísaných do príslušných registrov v prípadoch montovaných skladačích stavieb alebo prefabrikovaných dielov, ako je to pri drevenom záhradnom

82 Ibid.

83 Ibid.

84 BENTLY – SHERMAN – GANGJEE – JOHNSON. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 756.

85 Ibid., s. 755.

86 STONE. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 60 – 61.

87 Pozri výrobky v podtriedach 11-04 (umelé kvety, rastliny a ovocie), 22-05 (potreby na lov a rybolov), 24-03 (protézy) a 28-04 (parochne a umelé kozmetické predmety) a v triede 30 (výrobky na chov a ošetrovanie zvierat) v 15. vydaní Locarnského triedenia (SVETOVÁ ORGANIZÁCIA DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA. *Medzinárodné triedenie dizajnov podľa Locarnskej dohody*. 15. vyd., Ženeva, 2024.) prijatého na základe Locarnskej dohody o zriadení medzinárodného triedenia priemyselných vzorov a modelov podpísaná v Locarne 8. októbra 1968 (vyhláška ministra zahraničných vecí č. 28/1981 Zb.).

88 STONE. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 61. BENTLY – SHERMAN – GANGJEE – JOHNSON. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 755.

89 15. vydanie Locarnského triedenia.

90 STONE. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 64.

91 § 3 ods. 6 AZ.

92 KOMISIA. Dielo cit. v pozn. č. 12, s. 66 – 67.

93 Podtrieda 12-04 v 15. vydaní Locarnského triedenia.

94 Podtrieda 20-03 v 15. vydaní Locarnského triedenia.

95 Podtrieda 21-03 v 15. vydaní Locarnského triedenia.

96 Podtrieda 25-03 v 15. vydaní Locarnského triedenia.

97 Podtrieda 25-99 v 15. vydaní Locarnského triedenia.

domčeku, bude na náradie, garáži pre motorové vozidlá alebo prefabrikovanom bazéne.⁹⁸ Dokonca boli potvrdené aj viacerými národnými súdmi v členských štátoch Európskej únie.⁹⁹ **Montované, skladacie alebo prefabrikované stavby alebo dielce teda nepochybne spadajú do rozsahu vymedzenia pojmu „výrobok“ na účely dizajnového práva.**¹⁰⁰

Zapísaný dizajn Spoločenstva č. 6879-0002

Problém však môže vzniknúť, ak pôjde o stavby, ktoré sú trvalé, nie sú prefabrikované a ich rozobratie nie je uskutočniteľné bez ich demolácie. Je preto možné argumentovať, že nespĺňajú dôležitý aspekt, ktorý sa zvyčajne spája s výrobkami na účely dizajnového práva, a to, že väčšinou ide o hnutelné predmety.¹⁰¹ V prípade takýchto stavieb je tak skôr možné domáhať sa autorskoprávnej ochrany architektonických diel, ak spĺňajú požiadavky ustanovené na predmety chránené autorským právom.¹⁰²

Niektorí komentátori dokonca argumentujú, že výstavbu budovy nie je možné považovať za priemyselnú alebo remeselnú činnosť.¹⁰³ Tu však je potrebné upozorniť na to, že rôznorodé výrobky, ako sú betónové tvárnice, podstavce alebo kvetináče, pri ktorých vôbec nie je sporné, že ide o priemyselné alebo remeselné predmety, a tak sú chránené dizajnovým právom, používajú najrôznejšie stavebné činnosti. Z toho dôvodu je nutné byť trochu opatrnejší vo vylučovaní určitých predmetov z právnej ochrany prostredníctvom dizajnového práva iba na základe toho, že sú vytvorené činnosťami, ktoré sa používajú aj pri výstavbe budov a iných stavieb.

Na druhej strane, aj stavby, pri ktorých je ťažké dospieť k záveru, že ide o priemyselné alebo remeselné výrobky,

je možné chrániť i dizajnovým právom, ale len do určitej miery, a to predovšetkým ich architektonické projekty v podtriede 19-08 (ostatné tlačené predmety) medzinárodného triedenia, ktorá zahŕňa aj architektonické plány,¹⁰⁴ ale nie v podtriede 25-03, ktorá sa vzťahuje na domy, garáže a ostatné stavby.¹⁰⁵ Takýto prístup umožňuje ochranu proti neoprávnenému vyhotovovaniu rozmnoženín alebo napodobení architektonických plánov, ale nie proti neoprávnenému použitiu architektonických plánov na postavenie navrhutej stavby.¹⁰⁶

Záver

Z uvedeného vyplýva, že pojem „výrobok“ je vymedzený na účely dizajnového práva veľmi široko, aby právna ochrana ním poskytnutá bola prístupná výsledkom výroby v najrozmanitejších oblastiach priemyslu a remeselníctva, a preto je ním akýkoľvek priemyselný alebo remeselný predmet bez ohľadu na to, či bol materializovaný v hmotnej alebo nehmotnej podobe, pričom musí byť opakovateľným výsledkom ľudskej činnosti používajúcej strojovú alebo manuálnu výrobu. V prípade pochybností je možné použiť pri posudzovaní podporne medzinárodné triedenie dizajnov, ktoré je dostatočne podrobné a pravidelne aktualizované.

Literatúra

- ADAMOVÁ, Z. – HAZUCHA, B. Autorský zákon: Komentár. Bratislava: C.H.Beck, 2018. 1 160 s. ISBN 978-80-89603-58-9.
- BENTLY, L. – SHERMAN, B. – GANGJEE, D. – JOHNSON, P. Intellectual Property Law. 6. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2022. 1 428 s. ISBN 978-0-19-886991-7.
- HASSELBLATT, G. N. (ed.) *Community Design Regulation (EC) No 6/2002. Article-by-Article Commentary*. 2. vyd. Mníchov: Verlag C.H.Beck oHG, 2018. 1 091 s. ISBN 978-3-406-71477-1.
- HAZUCHA, B. Hmotné vyjadrenie a vizuálne vnímanie dizajnov. In *Duševné vlastníctvo*, 2023, roč. 27, č. 1, ISSN 1339-5564, s. 35 – 41.
- KOUKAL, P. – ČERNÝ, M. – CHARVÁT, R. *Zákon o ochrane průmyslových vzorů. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. 312 s. ISBN 978-80-7478-929-8.

⁹⁸ Pozri napr. zapísané dizajny EÚ č. 765-0001 (garáže), 6879-0002 (modulárne prístrešky), 2290-0001 (stavby), 3991-0001 (panely na zber solárnej energie) alebo 12224-0001 (náhrobné pomníky).

⁹⁹ STONE. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 65 (poukazujúci na dve rozhodnutia nemeckých súdov v Mníchove a Hamburgu).

¹⁰⁰ MASSA, CH.-H. – STROWEL, A. Community Design: Cinderella Revamped. In *European Intellectual Property Review*, 2003, roč. 25, č. 2, ISSN 0142-0461, s. 68, 72.

¹⁰¹ KOUKAL – ČERNÝ – CHARVÁT. Dielo cit. v pozn. č. 2, s. 11. BENTLY – SHERMAN – GANGJEE – JOHNSON. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 754.

¹⁰² § 3 ods. 1 a 6 AZ. Pozri tiež napr. ADAMOVÁ – HAZUCHA. Dielo cit. v pozn. č. 49, s. 21 – 38.

¹⁰³ BENTLY – SHERMAN – GANGJEE – JOHNSON. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 754.

¹⁰⁴ Podtrieda 19-08 v 15. vydaní Locarnského triedenia.

¹⁰⁵ STONE. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 64. HASSELBLATT. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 48.

¹⁰⁶ Porovnaj so STONE. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 64 (zastávajúci názor, že by to nemalo ovplyvňovať rozsah poskytnutej ochrany, ale prakticky ide o porovnávanie výrobkov, ktoré sú úplne odlišné, t. j. architektonické plány ako tlačené predmety so stavbou postavenou na ich základe).

KUR, A. – ENDRICH-LAIMBÖCK, T. – HUCKSCHLAG, M. Substantive Law Aspects of the ‘Design Package’. In *GRUR International*, 2023, roč. 72, č. 6, ISSN 2632-8623, s. 557 – 565.

MANCANO, L. Judicial Harmonisation Through Autonomous Concepts of European Union Law. The Example of the European Arrest Warrant Framework Decision. In *European Law Review*, 2018, roč. 43, č. 1, ISSN 0307-5400, s. 69 – 88.

MASSA, CH.-H. – STROWEL, A. Community Design: Cinderella Revamped. In *European Intellectual Property Review*, 2003, roč. 25, č. 2, ISSN 0142-0461, s. 68 – 78.

STONE, D. *European Union Design Law: A Practitioner's Guide*. 2. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2016. 650 s. ISBN 978-0-19-871929-8.

Správne rozhodnutia

rozhodnutie ÚHVT (tretí odvolací senát) z 18.2.2013 vo veci A.C.J Ammerlaan, R 595/2012-3 (EÚ)

rozhodnutie ÚPV SR (odbor známk a dizajnov) z 31.5.2019, č. k. PD 78-2018/Z-220-2019 (SR)

rozhodnutie ÚPV SR (odbor známk a dizajnov) z 14.2.2020, č. k. PD 15-2018/Z-56-2020 (SR)

Právne predpisy

Locarnská dohoda o zriadení medzinárodného triedenia priemyselných vzorov a modelov podpísaná v Locarne 8. októbra 1968 (vyhláška ministra zahraničných vecí č. 28/1981 Zb.) (WIPO)

nariadenie Rady (ES) č. 2100/94 z 27. júla 1994 o právach Spoločenstva k odrodám rastlín (Ú. v. ES L 227/1, 1.9.1994) (EÚ)

smernica 98/71/ES Európskeho parlamentu a Rady z 13. októbra 1998 o právnej ochrane dizajnov (Ú. v. ES L 289/28, 28.10.1998) (EÚ)

nariadenie Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch Spoločenstva (Ú. v. ES L 3/1, 5.1.2002), v znení neskorších predpisov (EÚ)

nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannnej známke Európskej únie (kodifikované znenie) (Ú. v. ES L 154/1, 16.6.2017) (EÚ)

rozhodnutie výkonného riaditeľa úradu č. EX-22-1 z 22. marca 2022 o prijatí Usmernení o preskúvaní ochranných známkach Európskej únie a zapísaných dizajnov Spoločenstva Úradom Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EÚ)

nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2822 z 23. októbra 2024, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 6/2002 o dizajnoch Spoločenstva a zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 2246/2002 (Ú. v. EÚ L 2024/2822, 18.11.2024) (EÚ)

smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2823 z 23. októbra 2024 o právnej ochrane dizajnov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 2024/2823, 18.11.2024) (EÚ)

zákon č. 8/1952 Zb. o ochranných známkach a chránených vzoroch (ČSR)

zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v znení neskorších predpisov (ČSSR)

zákon č. 84/1972 Zb. o objavoch, vynálezoch, zlepšovacích návrhoch a priemyselných vzoroch (ČSSR)

zákon č. 527/1990 Zb. o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch (SR)

zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, v znení neskorších predpisov (SR)

zákon č. 444/2002 Z. z. o dizajnoch, v znení neskorších predpisov (SR)

zákon č. 202/2009 Z. z. o právnej ochrane odrôd rastlín (SR)

zákon č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach, v znení neskorších predpisov (SR)

zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon, v znení neskorších predpisov (SR)

zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (SR)

Iné dokumenty

DUMORTIER, J. et al. Legal Review on Industrial Design Protection in Europe. MARKT2014/083/D. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2016. (EÚ)

EUROPEAN COMMISSION. Commission Staff Working Document. Evaluation of EU Legislation on Design Protection. SWD(2020) 265 final. (EÚ)

EUROPEAN COMMISSION. Commission Staff Working Document. Impact Assessment Report Accompanying the Documents to the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council Amending Council Regulation (EC) No 6/2002 on Community Designs and Repealing Commission Regulation (EC) No 2246/2002 and the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the Legal Protection of Designs (Recast). SWD/2022/368 final. (EÚ)

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV. Green Paper on the Legal Protection of Industrial Design. 111/F/5131/91-EN. (EÚ)

STANDING COMMITTEE ON THE LAW OF TRADEMARKS, INDUSTRIAL DESIGNS AND GEOGRAPHICAL INDICATIONS. Summary of Replies to the Questionnaires (Parts I and II) on Industrial Design Law and Practice (SCT/18/7 and SCT/18/8 REV.). WIPO/STrad/INF/2 Rev.1. Ženeva: WIPO, 2008. (WIPO)

SVETOVÁ ORGANIZÁCIA DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA. Medzinárodné triedenie dizajnov podľa Locarnskej dohody. 15. vyd., Ženeva, 2024. (WIPO)

ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA SR. Metodika konania o predmetoch priemyselného vlastníctva – dizajny. Mk7/2017/V5. (SR)